

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/120/2021
Identifikačné číslo spisu: 8109231031
Dátum vydania rozhodnutia: 28.02.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:8109231031.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ X.. S. T., bývajúceho vo C. Š. XXX, 2/ K. N. T., bývajúcej v J., D. X, obaja zastúpení JUDr. Marekom Radačovským, advokátom so sídlom v Košiciach, Žriedlová 3, proti žalovanej K. X. N., bývajúcej v N., I. XX, zastúpenej Mgr. Marcelom Kandrikom, advokátom so sídlom v Prešove, Sládkovičova 8, o určenie priebehu hraníc medzi pozemkami, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 38C/197/2009, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 24. novembra 2020 sp. zn. 20Co/20/2019, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 24. novembra 2020 sp. zn. 20Co/20/2019 a rozsudok Okresného súdu Prešov z 31. októbra 2018 č. k. 38C/197/2009 - 464 z r u š u j e a vec vracia Okresnému súdu Prešov na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej aj „súd prvej inštancie“ resp. „okresný súd“) rozsudkom (v poradí druhým) z 31. októbra 2018 č. k. 38C 197/2009 - 464 určil, že výlučným vlastníkom pozemku, parc. č. XXX/X o výmere 34 m², druh pozemku - zastavané plochy a nádvoria, nachádzajúcim sa v k. ú. C. Š., okres N., obec C. Š., vytvorenom rozdelením pôvodnej parcely č. XXX geometrickým plánom č. 94/2012 z 5. decembra 2012, ktorý vyhotovil O. T., úradne overený Správou katastra Prešov dňa 13. decembra 2012 pod č. G1-1740/2012 je žalobca 1/ - X.. S. T., nar. X. R. XXXX, bytom C. Š. XXX (výrok I.); ďalej súd určil, že výlučným vlastníkom pozemku, parc. č. XXX/X o výmere 22 m², druh pozemku - zastavané plochy a nádvoria, nachádzajúcim sa v k. ú. C. Š., okres N., obec C. Š., vytvorenom rozdelením pôvodnej parcely č. XXX geometrickým plánom č. 94/2012 z 5. decembra 2012, ktorý vyhotovil O. T., úradne overený Správou katastra Prešov 13. decembra 2012 pod č. G1-1740/2012 je žalobkyňa 2/ K. N. T., nar. X. R. XXXX, bytom J., Q. X; súd vyslovil, že geometrický plán č. 94/2012 z 5. decembra 2013, vyhotovený O. T., úradne overený Správou katastra Prešov 13. decembra 2012 pod č. G1 - 1740/2012 tvorí neoddeliteľnú súčasť rozsudku (výrok II.); žalovanej uložil povinnosť na vlastné náklady vypratať pozemky, a to parc. č. XXX/X o výmere 34 m², druh pozemku - zastavané plochy a nádvoria a parc. č. XXX/X o výmere 22 m², druh pozemku - zastavané plochy a nádvoria, nachádzajúce sa v k. ú. C. Š., okres N., obec C. Š., označené na geometrickom pláne č. 94/2012 z 5. decembra 2012, ktorý vyhotovil O. T., úradne overený Správou katastra Prešov 13.

decembra 2012 pod č. G1 - 1740/2012, a to v lehote do 30 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok III.); ďalej uložil žalovanej povinnosť na vlastné náklady odstrániť plot, nachádzajúci sa na pozemkoch, parc. č. XXX/X o výmere 34 m², druh pozemku - zastavané plochy a nádvoria a parc. č. XXX/X o výmere 22 m², druh pozemku - zastavané plochy a nádvoria, nachádzajúce sa v k. ú. C. Š.Á., okres N., obec C. Š., a to v lehote do 30 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok IV); žalobcom 1/ a 2/ priznal vo vzťahu k žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku (výrok V.); štátu priznal vo vzťahu k žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok VI.); napokon priznal znalcovi X.. T. vo vzťahu k žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % za podaný znalecký posudok číslo 1/2018. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že uznesením Krajského súdu v Prešove z 29. apríla 2014 sp. zn. 20Co/139/2013 bol zrušený rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplynulo, že z obsahu spisu nie je zrejmé, že by v konaní bolo nariadené znalecké dokazovanie a ani nie je z odôvodnenia rozhodnutia zrejmé, prečo k uvedenému kroku súd prvej inštancie nepristúpil napriek tomu, že znalecký posudok je žiadúci a to vzhľadom na rozporné tvrdenia účastníkov konania po vyhotovení geometrického plánu i existencii registra obnovennej registrácie pozemkov. Na rozdiel vo výmere parciel poukázala žalovaná aj na pojednávaní 12. januára 2012. Pochybnosti, ktoré v konaní vyvstali, bolo potrebné odstrániť, predovšetkým nariadením znaleckého dokazovania, na ktoré poukazovala žalovaná. V prípade, ak súd dospeje k záveru, že žalovaná, resp. jej právni predchodcovia predmetnú nehnuteľnosť nevydržali, vo veci nariadi znalecké dokazovanie a opätovne rozhodne, pričom svoje rozhodnutie odôvodní tak, aby pôsobilo presvedčivo. Súd prvej inštancie postupom podľa § 391 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) viazaný právnym názorom odvolacieho súdu vec opätovne prejednal. Ustanovil znalcov X.. D.J. a X.. T. ako kontrolného znalca, aby preskúmal závery znaleckého posudku X.. D.J., s ktorým žalobcovia nesúhlasili. Súd prvej inštancie bol toho názoru, že kontrolný znalec X.. Q. T. vo svojom znaleckom posudku číslo 1/2018 jednoznačne definoval, zachytil a vo svojich odpovediach sa zameril na nesprávny presah dnešnej parcely číslo XXX registra „C“, ktorá bola pôvodne vedená ako parcela registra „E“ číslo XXX/X vo vlastníctve žalovanej do pozemkov parcely CKN číslo XXX/X, ktorej pôvodne zodpovedala parcela registra EKN číslo XXX a parcela EKN číslo XXX a rovnako aj parcela registra CKN číslo XXX, ktorá pôvodne bola evidovaná ako parcela registra „E“ číslo XXX/X. Znalec jednoznačne uviedol, že pôvodná hranica sporných parciel je k dnešnému dňu vo vzťahu k rokom 1937 a aj k roku 1959 zmenená. To znamená, že hranica na ktorej si žalovaná postavila plot, je nesprávna a nesúladná so stavom, ktorý bol v histórii. Ustanovený kontrolný znalec v záveroch svojho znaleckého posudku potvrdil, že závery znalca X.. D. len povrchno konkretizujú odpovede na položené otázky, pričom X.. D. odkazom na nesprávne podklady zaťažil svoj znalecký posudok zrejmými nesprávnosťami, čoho dôsledkom boli nesprávne závery jeho znaleckého posudku ako celku. Okresný súd ďalej nesúhlasil s argumentáciou žalovanej o vydržaní spornej časti parcely. Výpočtím svedkov, ako aj z predložených čestných prehlásení, vyplynula existencia sporu o hranicu pozemkov medzi týmito rodinami, preto bol toho názoru, že na strane žalovanej, respektíve jej právnych predchodcov, absentuje dobrá viera dobromyseľnosti držby sporných pozemkov a preto vydržanie je tu úplne vylúčené, keď žalovaná ani nepreukázala existenciu aspoň domnelého titulu. Súd prvej inštancie na pojednávaní konanom 31. októbra 2018 zamietol ako nedôvodné návrhy právneho zástupcu žalovanej na doplnenie dokazovania výpočtím znalca X.. D., ako aj realizáciu ohliadky na mieste samom, navrhnuté na tomto pojednávaní, odôvodňujúc to sudcovskou koncentráciou konania. Vyhodnotenie týchto dôkazov prednesených žalovanou považoval tiež za nadbytočné. Dospel k záveru, že uplynuli 3 roky od podania znaleckého posudku a preto vykonanie dokazovania ohliadkou na mieste samom a rovnako aj výpočtím znalca X.. D., ktorý podal znalecký posudok v roku 2015, považuje za nevhodné, pokiaľ ide o zásadu rýchlosti a hospodárnosti sporu, ktorý prebieha od roku 2009. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 253 CSP vychádzajúc z toho, že žalobcovia v 1. a 2. rade boli v celom rozsahu úspešní, a preto im súd priznal vo vzťahu k žalovanej nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Z dôvodu neúspechu žalovanej v celom rozsahu okresný súd rozhodol o jej povinnosti nahradiť trovy štátu spočívajúce vo vyplatení sumy 229,67 eur zo štátnych prostriedkov znalcovi X.. S. D. za podaný znalecký posudok číslo 14/2015. Rozhodol aj o nároku znalca X.. T. na odmenu v rozsahu 100 % za podaný znalecký posudok číslo 1/2018 vo vzťahu k neúspešnej žalovanej.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom sp. zn. 20Co/20/2019 z 24. novembra 2020 na odvolanie žalovanej napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1, 2 CSP). Žalobcom 1/ a 2/ priznal trovy odvolacieho konania v plnom rozsahu. Uviedol, že preskúmal rozsudok ako aj konanie mu predchádzajúce podľa zásad upravených v § 379 a nasl. CSP a dospel k záveru, že súd prvej inštancie z vykonaných dôkazov vyvodil správne závery a z toho dôvodu odvolanie žalovanej je neopodstatnené. Ďalej v odôvodnení poukázal na to, že jedným z najvýznamnejších štádií civilného sporového konania je dokazovanie. V súvislosti s dokazovaním vyvstáva otázka kto a čo je povinný v súkromnoprávnom spore preukazovať. V prejednávanej veci sú totiž významnými výpovede svedkov, ktorí jednoznačne potvrdzujú, že medzi stranami sporu, resp. právnymi predchodcami žalovanej boli preukázateľne spory. Tieto okolnosti preukazujú svedkovia, ktorí sú susedmi strán sporu v príľahlých pozemkoch. Odvolací súd považoval za najvýznamnejšiu svedeckú výpoveď svedkyne O. P., ktorú citoval a potvrdiť ju mali ďalší svedkovia a to svedok C., svedkyňa C., svedok W. T.. Podľa názoru odvolacieho súdu sú podstatné uvedené svedecké výpovede a je právne bezvýznamné, že ten istý počet svedkov potvrdzuje, že nemajú vedomosť o žiadnych sporoch. Odvolací súd s poukazom na zrušenie predchádzajúceho rozsudku okresného súdu uviedol, že súd prvej inštancie v intenciách predchádzajúceho kasačného rozhodnutia odvolacieho súdu postupoval a nariadil znalecké dokazovanie, dokonca kontrolné znalecké dokazovanie, pričom sa správne vypořiadal s otázkami vyplývajúcimi zo znaleckého posudku X.. D., ktoré odstránil a vysvetlil vo svojom kontrolnom znaleckom posudku X.. T.. Vo vzťahu k namietanej prejudicialite v súvislosti s rozsudkom Okresného súdu Prešov z 5. februára 1986 sp. zn. 12C/1339/85 poukázal na to, že v tomto konaní zjavne stranami sporu neboli právní predchodcovia žalovanej, ani žalovaná, a navyše sa neriešila priamo otázka spornosti predmetnej hranice. Predmetom sporu bolo podľa výroku tohto rozsudku určenie vlastníckeho práva v prospech právnych predchodcov žalobcov a zrušenie a vypořiadanie podielového spoluvlastníctva pôvodnej mpč. 229. Znalec X.. T. vo svojich odpovediach v závere svojho znaleckého posudku uviedol, že právoplatný rozsudok Okresného súdu Prešov 12C/1339/85, ktorého prílohou bol geometrický plán z 25. februára 1985 číslo 244 - 3401 - 208 - 85/1 nevystihuje spoločnú hranicu medzi parcelou EKN číslo XXX/X a XXX/X, opak žalovanou preukázaný nebol. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že na strane žalovanej, resp. jej právnych predchodcov, neboli splnené podmienky dobromyseľnosti. Jednoznačným výsledkom vykonaného dokazovania a to v reťazci ďalších dôkazov, hlavne záverov znalca X.. T., podľa názoru odvolacieho súdu je, že právny predchodca žalovanej svojvoľne posunul hranicu v neprospech právnych predchodcov žalobcov.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu, a to vo výroku, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie z dôvodov podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. S poukazom na § 191 ods. 1 a 2 CSP namietala, že hodnotenie dôkazov úvahou súdu neznamená ľubovôľu súdu pri hodnotení dôkazov. Hodnotiacia úvaha musí vždy zodpovedať zásadám formálnej logiky, musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci. V konaní pred súdom prvej inštancie boli vykonané dva znalecké posudky znalcov z rovnakého odboru, ktorým bola geodézia a kartografia. Znalci mali zodpovedať na v podstate rovnaké otázky týkajúce sa vlastníckej hranice medzi pozemkami sporových strán a historických hraníc sporných parciel. Výsledkom bolo, že znalci predložili zásadne rozdielne závery vo svojich znaleckých posudkoch, pričom žiaden z nich nebol súdom predvolaný na podanie vysvetlenia. Návrh na vypočítanie znalca predložila len dovolateľka 31. októbra 2018 a súd tento návrh zamietol, najmä z dôvodu už predtým vyhlásenej koncentrácie konania. Znalec X.. D. súdu prvej inštancie predložil vyjadrenie k námietkam žalobcov, kde zotrval na svojich záveroch v celom rozsahu. Podľa dovolateľky, relevantnou právnou otázkou procesnoprávnej povahy má byť v danom prípade otázka postupu súdu pri rozhodovaní, ak má k dispozícii dva znalecké posudky s opačnými závermi o tej istej otázke. Súdy by podľa jej názoru nemali skúmať vecnú správnosť odborných záverov znalca, nakoľko na to nemajú v plnej miere odborné znalosti, zvlášť v prípadoch, ak disponujú najmenej dvoma znaleckými posudkami s odlišnými závermi na tú istú odbornú otázku. Namietala, že poskytnuté vysvetlenie odvolacieho súdu neuvádza žiadne dôvody pre uprednostnenie záverov znaleckého posudku X.. T. pred posudkom X.. D., pričom už v podanom odvolaní podrobne odvolaciemu súdu poukázala na zreteľné nesprávnosti zistení znalca X.. T. v označení čísel dotknutých sporných parciel. Ďalej poukázala na rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa mal odvolací súd odkloniť (R 45/1984, 4 Cz 13/82). Podstatu odklonu odvolacieho súdu v riešení nastolenej otázky zásadného právneho

významu, spočívajúcej v kolízii záverov dvoch znaleckých posudkov, vidí dovolateľka v nedostatočnom procesnom postupe odvolacieho súdu, smerujúcom k účinnému a zreteľnému odstráneniu rozporov v záveroch znaleckých posudkov, ktoré z hľadiska dôkaznej sily majú obe povahu znaleckých posudkov v otázkach, ku ktorým súd nedisponuje potrebnou odbornosťou. Správnym riešením kolízie záverov dvoch znalcov v jednom konaní ohľadom rovnakej otázky je ich vypočutie, eventuálne doplnenie znaleckých posudkov a v prípade, ak ani potom nie je možné odstrániť rozpory, preskúmať závery iným znalcom, alebo znaleckým ústavom. Následne dovolateľka opísala závery a rozdielnosti oboch znaleckých posudkov vykonaných v konaní. K podmienkam vydržania uviedla, že odvolacím súdom ustálený nedostatok dobromyseľnosti právnych predchodcov žalovanej je založený na posunutí vlastníckej hranice, pričom bez posunutia hranice by dokazovanie a vyhodnocovanie podmienok vydržania nemalo relevanciu. K žiadnemu posunu vlastníckej hranice podľa dovolateľky a jedného zo znaleckých posudkov nedošlo. Záverom poukázala na zásadu materiálnej publicity katastra nehnuteľností, ktorú mal odvolací súd opomenúť, pri nezmenenom stave zapísanom v katastri nehnuteľností a tvoriacom katastrálny operát minimálne od roku 1985. Z uvedených dôvodov žalovaná dovolaciemu súdu navrhla, aby napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil.

4. Žalobcovia vo vyjadrení k dovolaniu žalovanej navrhli, aby ho dovolací súd odmietol a súčasne si uplatnili v prípade úspechu náhradu trov dovolacieho konania. Uviedli, že súd prvej inštancie neskúmal vecnú správnosť odborných záverov znalca sám, ale prostredníctvom kontrolného znaleckého posudku, ktorý bol zameraný najmä na správnosť postupu a záverov iného znalca, pričom tento neskorší kontrolný znalecký posudok detailne a podrobne vyvrátil závery skoršieho znaleckého posudku. Neskorší znalecký posudok X.. T. nepoložil v prejednávanej veci iné odpovede na rovnaké odborné otázky. Dôkazom uvedeného sú otázky pre znalcov, ktoré sú iné, pričom neskorší znalecký posudok skúmal okrem iného aj postup a východiská, z ktorých vychádzal skorší znalecký posudok X.. D.. Akékoľvek tvrdenia žalovanej o tom, že v konaní boli vykonané dva znalecké posudky s odlišnými závermi vo vzťahu k rovnakým otázkam sú preto v celom rozsahu vylúčené. Žalovaná sama svojím písomným prednesom potvrdila správnosť záverov znaleckého posudku X.. T., čím sa znaleckým dokazovaním posudzované otázky stali nespornými. Prednesy žalovanej uvedené v dovolaní považovali za vnútorne rozporné a zároveň poukázali, že otázky, ktoré žalovaná označuje ako zásadného právneho významu, mala a mohla riešiť ešte v konaní pred súdom prvej inštancie. Zhodnými tvrdeniami strán sporu sa pôvodne sporné otázky, ktoré boli predmetom znaleckého dokazovania stali nespornými. Žalobcovia ďalej poukázali, že žalovaná ako ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu uviedla jediné rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z roku 1984, pričom podľa nich takéto vymedzenie dovolacieho dôvodu podľa ustanovenia § 421 odsek 1 písmeno a/ CSP nie je dostatočné. Podľa žalobcov žalovaná posúdenie otázok vydržania ako dovolací dôvod neformulovala, pričom s poukazom na ustanovenie § 440 CSP, v prejednávanej veci nemôže byť vydržanie predmetom dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu a dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je prípustné a tiež dôvodné.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je procesnou povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dôvodom prípustnosti dovolania. Na druhej strane, samotná

interpretácia právnych predpisov, a to aj procesných, je v kompetencii dovolacieho súdu, a preto aj namietanú nesprávnosť ako dovolací dôvod je oprávnený dovolací súd posúdiť podľa obsahu ako vadu zmätočnosti, príp. riešenie právnej otázky, inak, ako tento dovolací dôvod posúdil dovolateľ, pokiaľ je tento dovolací dôvod vymedzený podľa § 431 ods. 2 CSP, príp. § 432 ods. 2 CSP. Aj podľa právnej vedy „dovolací súd je viazaný tým, čo dovolateľ považuje za nesprávne. Nie je však viazaný právnym názorom dovolateľa, teda tým, v čom spočíva nesprávnosť.“ (porovnaj Števec, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol.: Civilný sporový poriadok. 2. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 1619, marg. č. 3.).

8. V preskúmvanej veci žalovaná v podanom dovolaní uplatnila dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, ale posudzujúc dovolanie podľa jeho obsahu (§ 124 ods. 1 CSP), dovolací súd konštatuje, že namietaná nesprávnosť spočíva v dovolacom dôvode podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP.

9. V zmysle § 420 písm. f/ CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Žalovaná v podanom dovolaní namietala nedostatočný procesný postup odvolacieho súdu, ktorý by smeroval k odstráneniu rozporov v záveroch znaleckých posudkov, ktoré z hľadiska dôkaznej sily majú obe povahu znaleckých posudkov v otázkach, ku ktorým súd nedisponuje potrebnou odbornosťou. Podľa jej názoru bolo úlohou odvolacieho súdu účinným spôsobom odstrániť rozpory dvoch znaleckých posudkov, a nie považovať za správny záver jedného zo znalcov bez poskytnutia relevantných a právne zrozumiteľných dôvodov pre nerešpektovanie iného, opačného záveru druhého znaleckého posudku.

10. Ustanovenie § 420 písm. f/ CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

11. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa, tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie dovolateľky, že v konaní došlo k ňou namietanej vade.

12. Z dovolateľkou vytýkaných vád sa dovolací súd zaoberal jej námietkami o pochybení v procese dokazovania o nesprávnom hodnotení dôkazov, či už prvoinštančným, resp. odvolacím súdom. Konkrétne dovolateľka vytkla súdom nižších inštancií svojvoľné priklonenie sa k jednému z dvoch vykonaných znaleckých posudkov bez toho, aby svoj postup riadnym spôsobom odôvodnili. Vo vzťahu k uvedeným tvrdeniam dovolací súd najskôr uvádza, že v zásade neúplnosť či nesprávnosť skutkových zistení, nesprávnosť týkajúca sa hodnotenia dôkazov súdov ani nesprávne právne posúdenie veci nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považovaná za dôvod zakladajúci vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ OSP, pričom ani po prijatí nových procesných kódexov sa na aktuálnosti týchto záverov nič nezmenilo (R 37/1993, R 42/1993, R 125/1999, 3Cdo/108/2016). Výnimkou sú iba rôzne závažné deficity v dokazovaní, t. j. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a podobne, prípadne konajúcimi súdmi svojvoľné, neudržateľné alebo v zrejmom omyle prijaté skutkové závery, ktoré by popreli zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

13. Po preskúmaní napadnutého rozhodnutia dovolací súd dospel k záveru, že k práve jednému z vyššie

uvádzaných deficitov v dokazovaní v súdnej veci došlo.

14. Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že sudy nižších inštancií pri určení priebehu hranice medzi dotknutými pozemkami, ktoré bolo predmetom sporu, vychádzali z dvoch vykonaných znaleckých posudkov, a to posudku súdom ustanoveného znalca z odboru geodézia a kartografia X.. S. D. zo 7. júla 2015 č. 14/2015, podľa ktorého skutkový stav v teréne zodpovedá stavu evidovanému v katastri nehnuteľnosti a výmery predmetných pozemkov sú evidované korektne (č. l. 273) a znaleckého posudku súdom ustanoveného znalca z odboru geodézia a kartografia X.. Q. T. z 26. februára 2018 č. 1/2018, ktorý skonštatoval posunutie hraníc medzi pozemkami (č. l. 368). Za smerodajný z týchto dvoch znaleckých posudkov súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní vzal znalecký posudok znalca X.. Q. T., ktorý bol ustanovený súdom ako kontrolný znalec na návrh žalobcov, ktorí nesúhlasili so znaleckým posudkom zo 7. júla 2015 č. 14/2015 X.. S. D.. Návrhy právneho zástupcu žalovanej na doplnenie dokazovania vypočutím znalca X.. D., ako aj realizáciu ohliadky na mieste samom, na pojednávaní konanom 31. októbra 2018 okresný súd ako nedôvodné zamietol, s poukazom na sudcovskú koncentráciu konania a zásadu rýchlosti a hospodárnosti sporu. Odvolací súd sa v potvrdzujúcom rozhodnutí s týmto postupom stotožnil.

15. Pokiaľ ide o hodnotenie znaleckého posudku ako dôkazu, dovolací súd vo všeobecnosti uvádza, že pravidlá hodnotenia dôkazov sú upravené v článku 15 ako aj v § 191 CSP a spravujú sa teóriou voľného hodnotenia dôkazov. Dôkazy a tvrdenia strán sporu hodnotí súd podľa svojej úvahy v súlade s princípmi, na ktorých spočíva zákon. Pri hodnotení znaleckého posudku je vo všeobecnosti prijímaný záver, že hodnoteniu nepodliehajú znalecké závery v zmysle ich odbornej správnosti; súd však hodnotí presvedčivosť posudku, čo do jeho úplnosti vo vzťahu k zadaniu, logické odôvodnenie znaleckého nálezu a jeho súlad s ostatnými vykonanými dôkazmi (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/41/2010). Za najhospodárnejší postup pri predložení dvoch rozdielnych znaleckých posudkov (ku ktorej situácii došlo v preskúmvanej veci) aj doterajšia súdna prax považuje taký postup, keď súd sa snaží odstrániť nejasnosti, nedostatky, prípadné námietky strán výsluchom znalca a položením doplňujúcich otázok (viď Števíček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol.: *Civilný sporový poriadok*. 2. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2022, str. 838).

16. Z uvedeného vyplýva, že pri rozdielnych záveroch znaleckých posudkov nemôže súd bez náležitého odôvodnenia svojej úvahy „preferovať“ jeden znalecký posudok oproti inému, v danom prípade len preto, že druhý znalecký posudok považoval za „kontrolný znalecký posudok“. Takáto úvaha je neudržateľná a v konečnom dôsledku aj nepreskúmateľná. Pokiaľ súd pri rozdielnych záveroch znaleckých posudkov riadne, teda presvedčivo nezdôvodní svoje úvahy, z ktorých vychádzal a pre ktoré sa priklonil ku konkrétnemu znaleckému posudku, nemožno jeho rozhodnutie považovať za zákonné, spĺňajúce atribúty kladené na takéto rozhodnutie v zmysle § 220 ods. 2 CSP resp. § 396 ods. 2 CSP. Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie sa pri hodnotení dôkazov dopustil závažného deficitu, svoje rozhodnutie zaťažil vadou zmätočnosti, v dôsledku ktorej došlo na strane žalovanej k porušeniu práva na spravodlivý proces. Odvolací súd v potvrdzujúcom rozhodnutí žalovanou vytýkané nedostatky neodstránil, v dôsledku čoho aj jeho rozhodnutie trpí vadou zmätočnosti.

17. Dovolanie žalovanej za takejto situácie bolo nielen procesne prípustné (§ 420 písm. f/ CSP), ale tiež dôvodné (§ 431 CSP), lebo jej súd nesprávnym procesným postupom znemožnil ako strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Z dôvodu, že konanie bolo zaťažené vadou podľa § 420 písm. f/ CSP, pre ktorú bolo potrebné rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie zrušiť, dovolací súd sa v ďalšom už nezaoberal žalovanou namietanou prípustnosťou dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Najvyšší súd postupoval v súlade s rozhodovacou praxou odvolacieho súdu, ktorá sa ustálila na názore, že v prípade dôvodne namietanej vady zmätočnosti ide o procesnú nesprávnosť, pri ktorej je predčasné podrobiť napadnuté rozhodnutie meritórnemu dovolaciemu prieskumu (1Cdo/166/2017, 2Cdo/88/2017, 3Cdo/146/2018, 4Cdo/191/2018, 5Cdo/29/2016, 8Cdo/70/2017).

18. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší. Dovolací súd zruší aj

rozhodnutie súdu prvej inštancie, len ak nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu (§ 449 ods. 1, 2 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

19. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.